



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 28. listopadu 2018 o odvoláních státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Benešově, obžalovaného L. S., narozeného [redacted] a poškozených MUDr. M. R., MUDr. F. R. a O. R., proti rozsudku Okresního soudu v Benešově ze dne 8. srpna 2018, číslo jednací 2T 123/2017-552, v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Milcové a soudkyně JUDr. Kateřiny Hykešové a Mgr. Anny Ryšánkové

takto:

Podle § 258 odstavec 1 písmeno d), e), f) trestního řádu se napadený rozsudek v celém rozsahu ruší.

Za podmínek § 259 odstavec 3 písmeno a) trestního řádu se znovu rozhoduje tak, že se

obžalovaný

L. S.,

narozený [redacted], bytem [redacted], fakticky [redacted], strojvedoucí Českých drah, s.p.,

uznává vinným, že

dne 20. 4. 2017 v době od 21:02 hodin do 21:21 hodin v [redacted], okres Benešov, na schodišti prvního patra budovy bývalého kulturního centra v ulici [redacted] před barem [redacted] poté, co byl úderem rukou napaden J. R. narozeným [redacted], protože předtím z baru nešetrně vyvedl z důvodu předchozí slovní rozepře kamarádku poškozeného K. H. narozenou [redacted], s pomocí M. Š. narozeného [redacted], poškozeného chytil ze zadu kolem pasu a svedl na zem v místě schodiště tak, že obličej poškozeného směřoval k zemi a jeho tělo leželo na schodišti nohama směrem dolů a v této

Shodu s prvopisem potvrzuje Drahomíra Špičková

poloze poškozeného znehybnil tím, že ho stále držel oběma rukama kolem trupu a ležel na něm ze strany přes hlavu a ruce, přičemž jak se poškozený snažil ze sevření dostat, naléhával na něj postupně větší plochou svého těla hmotnostně převyšujícího poškozeného, až přimáčkl krk poškozeného na hranu schodu, čímž přivodil uzavření jeho dýchacích cest a krčních žil, a své sevření neuvolnil, přestože se poškozený nejen přestal bránit, ale i hýbat a následně jevit známky života, a způsobil tak jeho smrt udušením, neboť své držení poškozeného uvolnil až v okamžiku, kdy se na místo dostavila z jeho pokynu přivolaná hlídka Policie ČR,

tedy

jinému z nedbalosti způsobil smrt

čímž spáchal

přechin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odstavec 1 trestního zákoníku

a odsuzuje se

podle § 143 odstavec 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 2 (dvou) let.

Podle § 81 odstavec 1 a § 82 odstavec 1 trestního zákoníku se výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 4 (čtyř) let.

Podle § 82 odstavec 2 trestního zákoníku se obžalovanému ukládá, aby v průběhu zkušební doby podmíněného odsouzení podle svých sil uhradil škodu, kterou trestným činem způsobil.

Podle § 228 odstavec 1 trestního řádu je obžalovaný **povinen nahradit** poškozeným:

- MUDr. M. [REDACTED] R. [REDACTED], narozené [REDACTED], bytem [REDACTED], nemajetkovou újmu v částce 300 000 Kč a majetkovou škodu ve výši 30 195 Kč,
- MUDr. F. [REDACTED] R. [REDACTED], narozenému [REDACTED], bytem [REDACTED], nemajetkovou újmu v částce 240 000 Kč,
- O. [REDACTED] R. [REDACTED], narozenému [REDACTED], bytem [REDACTED], nemajetkovou újmu v částce 175 000 Kč.

Podle § 229 odstavec 2 trestního řádu se tito poškození odkazují se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle § 229 odstavec 1 trestního řádu se poškozená Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, pobočka pro hlavní město Prahu a Středočeský kraj, se sídlem na Perštýně 359/6, Praha 1, odkazuje se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle § 256 trestního řádu se odvolání poškozených MUDr. M. [REDACTED] R. [REDACTED], MUDr. F. [REDACTED] R. [REDACTED] a O. [REDACTED] R. [REDACTED], zamítají.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným přechinem usmrcení z nedbalosti podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se podle skutkových zjištění okresního soudu dopustil tím, že dne 20. 4. 2017 v době od 21:02 hodin do 21:21 hodin v [REDACTED], okres Benešov, na schodišti prvního patra budovy bývalého kulturního centra v ulici [REDACTED] před barem [REDACTED] poté, co byl úderem rukou napaden J. [REDACTED] R. [REDACTED], narozeným [REDACTED], protože předtím z baru nešetřně vyvedl z důvodu předchozí slovní rozepře kamarádka poškozeného K. [REDACTED] H. [REDACTED], narozenou [REDACTED], s pomocí M. [REDACTED] Š. [REDACTED], narozeného [REDACTED], poškozeného chytil ze zadu kolem pasu a svedl na zem v místě schodiště tak, že obličej poškozeného směřoval k zemi a jeho tělo leželo na schodišti nohama směrem dolů

Shodu s prvopisem potvrzuje Drahomíra Špičková

a v této poloze poškozeného znehybnil tím, že ho stále držel oběma rukama kolem trupu a ležel na něm ze strany přes hlavu a ruce, přičemž jak se obžalovaný snažil ze sevření dostat, naléhával na něj postupně větší plochou svého těla hmotnostně převyšujícího poškozeného, až přimáčkl krk poškozeného na hranu schodu, čímž přivodil uzavření jeho dýchacích cest a krčních žil, a své sevření neuvolnil, přestože se poškozený nejen přestal bránit, ale i hýbat a následně jevit známky života, a způsobil tak jeho smrt udušením, neboť své držení poškozeného uvolnil až v okamžiku, kdy se na místo dostavila z jeho pokynu přivolaná hlídka Policie ČR. Za to byl odsouzen podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců, pro jehož výkon byl zařazen podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku do věznice s ostrahou.

2. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu byl současně zavázán k náhradě škody poškozeným, a to MUDr. M. [REDACTED] R. [REDACTED] v částkách 300 000 Kč a 30 195 Kč, MUDr. F. [REDACTED] R. [REDACTED] v částce 240 000 Kč a O. [REDACTED] R. [REDACTED] ve výši 175 000 Kč. Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR pak měl podle rozsudku obžalovaný uhradit škodu v částce 7 363 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení. Navazuje výrok, jímž byli podle § 229 odst. 2 tr. řádu poškození MUDr. M. [REDACTED] R. [REDACTED], MUDr. F. [REDACTED] R. [REDACTED] a O. [REDACTED] R. [REDACTED] odkázáni se zbytkem svých nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.
3. Proti tomuto rozsudku podal ihned po jeho vyhlášení v hlavním líčení obžalovaný odvolání, které posléze odůvodnil prostřednictvím svého obhájce a které směřuje proti všem jeho výrokům. Odvolání podal včas také státní zástupce, a to v neprospěch obžalovaného primárně proti výroku o vině, přičemž včasné odvolání podali i shora jmenovaní poškození, a to prostřednictvím svého zmocněnce proti výroku o náhradě škody.
4. Státní zástupce namítá především, že okresní soud vlivem formálního pochybení při vyhlášení rozsudku uznal obžalovaného vinným sice přečinem usmrcení z nedbalosti, ale při nesprávném označení zákonného ustanovení § 146 odst. 1 tr. zákoníku, místo správného § 143 odst. 1 tr. zákoníku. Pokud jde o další důvody, v jeho písemném odůvodnění konkrétně nehodnotí žádné skutkové okolnosti, když (snad z opatrnosti) poukazuje na předchozí rozdílné názory na formu zavinění, jakož i právní kvalifikaci skutku a s tím související otázku věcné příslušnosti soudu. Požadováno bylo, aby odvolací soud sám skutek posoudil z hlediska toho, zda nenaplnuje znaky přísnější právní kvalifikace. V písemném odvolání zazněl návrh, aby Krajský soud v Praze napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a sám rozhodl tak, že opraví pochybení okresního soudu v právní kvalifikaci skutku a znovu rozhodne o trestu i náhradě škody.
5. Ve veřejném zasedání o odvolání státní zástupce upřesnil, že v intencích rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, jímž je soud vázán, požaduje uznat obžalovaného vinným přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku, ovšem s výhradou, že s prvním soudem nesouhlasí ve vymezení formy nedbalostního jednání, jehož se obžalovaný měl dopustit, kdy se domnívá, že by se mělo jednat o nedbalost vědomou, resp. odůvodnění rozsudku by mohlo napovídat i tomu, že dokonce o hrubou nedbalost.
6. Jak to již bylo shora avizováno, obžalovaný směřuje podané odvolání proti všem výrokům napadeného rozsudku. Rozsudek považuje primárně za kusý a nepřízkoumatelný: S prvním soudem nesouhlasí v závěrech na straně 12, bod 22/ rozsudku. V tomto ohledu z napadeného rozsudku cituje. Prvému soudu vytýká závěry, že jeho jednání je třeba hodnotit jako aktivní a intenzivní, neboť se neomezilo pouze na bránění útoku poškozeného. Tyto závěry považuje za neodůvodněné, včetně toho, po jak dlouhou dobu mohlo trvat jednání poškozeného a toho, že poškozeného zalehl a plnou vahou tlačil na oblast krku pod dobu bezmála 19 minut. Okresní soud podle jeho přesvědčení nevzal v potaz výpovědi svědků Š. [REDACTED], L. [REDACTED], Š. [REDACTED] a Š. [REDACTED] a zcela opomenul závěry znalkyně MUDr. P. [REDACTED] T. [REDACTED]. Nesouhlasí pak také s hodnocením toho, že podmínky nutné obrany nemohly být dány i proto, že se svědkem Š. [REDACTED] snažili poškozeného strčit ze schodů s vědomím, že poškozenému může být způsobena újma na zdraví. Hodnocení okresního soudu považuje za rozporuplné. Primárně

Shodu s prvopisem potvrzuje Drahomíra Špičková

vyzdvihuje zjevnou nevěrohodnost svědkyň K [redacted] a B [redacted] H [redacted]. V uvedeném ohledu pak poukazuje na videozáznam pořízený svědkem V [redacted] C [redacted], jakož i na svědecké výpovědi E [redacted] Š [redacted] a T [redacted] Š [redacted] při hlavním líčení, v neposlední řadě rovněž na úřední záznam na č.l. 326 spisu. V intencích uvedeného dále upřesňuje námitky svého odvolání, když odhlédnout nelze ani od výpovědi B [redacted] H [redacted] v hlavním líčení a od kamerových záznamů z provozovny restaurace [redacted]. Domnívá se tedy – zjednodušeně řečeno – že nejsou dány důkazy svědčící pro závěry okresního soudu o tom, že násilné jednání poškozeného mohlo trvat skutečně pouze krátkou dobu a také o tom, na jak dlouhou dobu poškozeného zalehl a plnou vahou ho tlačil do oblasti krku. Naproti tomu svědek M [redacted] Š [redacted] byl u incidentu přítomen téměř od počátku. V tomto ohledu poukazuje na stěžejní body této výpovědi, když svědek sdělil, že poškozený se neustále snažil ze sevření vyprostit. Tento svědek také uvedl, že poškozený ležel částí těla od prsou nahoru na podestě, a sdělil, že toto zjistil právě z předmětných kamerových záznamů. Dále rekapituluje výpověď svědka Č [redacted] o tom, jak se poškozený v předchozí době, před nyní projednávaným konfliktem, projevoval, čím mu vyhrožoval, když také tento svědek tvrdil, že poškozený se stále bránil. Že by se poškozený „podělal“, to zaznamenal až na samotném konci jednání. Také svědkyně L [redacted] sdělila, že z poškozeného měla strach. Naproti tomu svědci Š [redacted] a Š [redacted] cítili, že se poškozený pokálel, až když ho přinášeli na podestu. Časovou osu okresního soudu považuje za zjevně nesprávnou. Pokud jde o videozáznam poskytnutý svědkem Č [redacted], ten zachycuje až konec předmětné události. Stejně tak je nesprávně interpretováno vyjádření svědkyně H [redacted], která fakticky říká „to jste posrali“. Dále pak v intencích své již uplatněné obhajoby trvá na tom, že se jednalo o nutnou obranu. Jeho zákrok byl v souladu s tím, jakým způsobem se musel vůči násilnému jednání poškozeného bránit. Hrozící útok ze strany poškozeného trval nejméně do druhého volání policie ze strany svědka V [redacted] Č [redacted]. Okresní soud se podle jeho přesvědčení nezabýval vzájemnou polohou těl a zejména pak jeho možností zjistit, že se poškozený dostal do dané pozice a dochází u něj k dušení. Dále poukazuje na judikaturu Nejvyššího soudu ČR dotýkající se nutné obrany a psychického stavu obviněného, jeho subjektivního vnímání situace. Právě útočník by měl nést riziko vyvolané útokem, nikoli obránce. Samotný váhový rozdíl, na který poukazuje okresní soud, není způsobilý zjednat výhodu. Opakuje a upřesňuje námitky, které zazněly již v předchozí části odvolání, když uzavírá, že z důkazního stavu vyplývá, že se spolu se svědkem Š [redacted] především snažili dosáhnout toho, aby poškozený opustil daný prostor. Byl to však právě poškozený, kdo neustále pokračoval ve svém útoku vůči němu. Také uložený trest považuje za nepřiměřený přísný, a to v intencích ustanovení § 39 tr. zákoníku, z něhož cituje, přičemž zdůrazňuje, že je osobou bezúhonnou, vede řádný život, má 2 děti a je řádně zaměstnán. Pokud je mu přičítáno k tíži úmrtí poškozeného, to vytváří znak předmětné skutkové podstaty a nad její rámec k tomu tedy nelze opakovaně přihlížet. Stejně tak považuje napadený rozsudek za nepřezkoumatelný z hlediska náhrady způsobené škody. Poukazuje na judikaturu Ústavního soudu ČR, sp. zn. I. ÚS 2844/14, kdy je nutno přihlídnout k intenzitě vztahu poškozeného a zemřelého, k věku zemřelého a pozůstalých, otázce hmotné závislosti pozůstalého na usmrcené osobě a poskytnutí jiné satisfakce. S tím se okresní soud dostatečně nevypořádal, přičemž právě tyto okolnosti hodnotí ze svého úhlu pohledu. Domnívá se, že nebyly dány podmínky pro rozhodnutí o náhradě škody uvedeným způsobem a zdůrazňuje, že ž důsledek předmětného výroku je významný z hlediska toho, že se jedná o exekuční titul. Především se však domnívá, že nevybočil nikterak z mezí nutné obrany v § 29 tr. zákoníku, a to fakticky z důvodů, které již v předchozí části svého pečlivě zpracovaného odvolání popsal. Navrhuje proto, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a sám ho obžaloby v plném rozsahu zprostil. Stejně jako v řízení před okresním soudem navrhuje provedení důkazu znaleckým posudkem z oboru sport - provozování, sebeobrana.

7. Odvolání poškozených, blízkých osob zemřelého J [redacted] R [redacted], bylo podáno v neprospěch obžalovaného a směřovalo pouze proti výroku o náhradě škody, když prvému soudu bylo vytýkáno, že nevyhověl v plném rozsahu jejich požadavku na náhradu nemajetkové újmy, a to

v částkách 500 000 Kč pro matku a otce a v případě bratra v částce 250 000 Kč. V tomto ohledu poukazují na judikaturu Ústavního a Nejvyššího soudu ČR, z níž je obsáhle citováno s tím, že psychická bolest ze ztráty velmi blízkého člověka (nově dle § 2959 občanského zákoníku) je často vnímána jako nesnesitelná fyzická omezující ostatní aktivity pozůstalého, mnohdy přerůstající až do duševního onemocnění. Nesouhlasí ani s tím, že byl učiněn rozdíl mezi rodiči z hlediska toho, kde měl poškozený stále bydliště, když je třeba rovněž upouštět od pojetí původního ustanovení § 444 odst. 2, 3 zákona č. 40/1964 Sb. Poukazují na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 14 Tdo 1402/2015, když okresní soud neformuloval žádný objektivní důvod, proč by částka náhrady měla být příznána pod stanovenou hranicí. Také on namítá, že okresní soud tuto část svého rozhodnutí řádně neodůvodnil, resp. není zřejmé, proč návrhům nebylo vyhověno v plně uplatněné výši. Navrhují proto, aby odvolací soud v této části rozsudek zrušil a zavázal obžalovaného k náhradě nemajetkové újmy v požadované výši.

8. Krajský soud v Praze jako soud II. stupně přezkoumal z podnětu podaných odvolání v intencích § 254 odst. 1 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které jejich vydání předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad a dospěl k přesvědčení, že jediným důvodem pro ingerenci odvolacího soudu do napadeného rozsudku je ve svém důsledku formální pochybení dotýkající se nesprávného číselného označení přečinu usmrcení z nedbalosti v napadeném rozsudku tak, jak na to upozorňoval státní zástupce, jakož i výrok v adhezním řízení vůči poškozené zdravotní pojišťovně, jak to bude dále uvedeno. Jinak se odvolací soud musel s napadeným rozhodnutím ztotožnit, a to především ve stěžejní části skutkového děje, která souvisela s tím, že právě vlivem nalehnutí těla obžalovaného na tělo poškozeného, které muselo v rozhodné době ležet krkem na hraně schodu, došlo k jeho dušení a posléze i úmrtí.
9. V tomto směru nemohl mít odvolací soud žádné výhrady ke skutkovým zjištěním okresního soudu, který nejen provedl dokazování v rozsahu nezbytném pro své rozhodnutí, ale je zřejmé, že provedené důkazy rovněž pečlivě a důsledně hodnotil. Jak to již bylo shora předesláno, ve zmíněné poslední části skutkového děje mu nebylo možno vytýkat, že by hodnotil důkazy v rozporu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. řádu. V souvislosti s tím pak nezbyvá než upozornit na to, že hodnocení důkazů je především právem prvního soudu, před nímž jsou důkazy zpravidla prováděny, a pokud tento proces nevykazuje žádné známky nelogičnosti, věcné nesprávnosti či nezákonnosti, pak odvolací soud nemůže do hodnocení důkazů prvním soudem vstupovat.
10. Současně pak odvolací soud, již jen s ohledem na popis skutku ve výroku o vině, nemusel ani jakkoli významněji reagovat na způsob hodnocení předcházející části skutkového děje. Sám okresní soud připustil, že poškozený primárně na podestě před předmětným restauračním zařízením napadl obžalovaného, a to způsobem, který již nelze v žádném případě bagatelizovat. Objektivizováno bylo dostatečně také to, že obžalovanému přišel pomoci v určité fázi svědek Š[REDAKOVANÉ]. V této souvislosti je pak možno pouze podotknout, že již Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 28. 6. 2018, sp. zn. 7 Ntd 10/2018, uzavřel – volně parafrázováno - že je nerozhodné, že se v této fázi skutkového děje se měli pokoušet obžalovaný a svědek Š[REDAKOVANÉ] poškozeného jakýmkoli v úvahu připadajícím způsobem, včetně strčení ze schodů, dostat pryč a zbavit se tak jeho jaksi agresivního jednání, včetně toho, že to byl nakonec především obžalovaný, kdo za aktivní pomoci jmenovaného svědka, svedl poškozeného na podestu, resp. nakonec nejméně částí těla na schodiště objektu.
11. Právě až od této části skutkového děje je pak nutno odvíjet skutkový děj významný z hlediska toho, co vedlo k popsání fatálního následku a až v této části skutkového děje je nutno hodnotit jednání obžalovaného z hlediska toho, zda se ještě jednalo, či nikoli, o nutnou obranu. Nutno říci, že právě při hodnocení této části skutkového děje, a to z hledisek ustanovení § 29 tr. zákoníku, nemohl odvolací soud okresnímu soudu skutečně nic vytknout.

12. Především skutečně nelze souhlasit s tím, že by vlastní násilné jednání obžalovaného související právě s předmětnou poslední částí skutkového děje trvalo pouze po krátkou dobu. Nad rámec odůvodnění okresního soudu je nutno poukázat na výpověď svědka Č [REDAKCE] v kontextu s tím, kdy byly objektivně zaznamenány jeho telefonáty na policii, a to i v případě prvního z nich v době, kdy již poškozený byl objektivně tzv. pacifikován a sveden na zem. Již jen mezi uvedenými telefonáty je časové rozpětí zhruba 13 minut. Pokud je v bodě 11/ rozsudku rekapitulována výpověď právě svědka V [REDAKCE] Č [REDAKCE], tak ten hovoří o tom, že poprvé šel volat policii v době, kdy již byl pan R [REDAKCE] na podestě, nohama ze schodů, horní částí těla byl na podestě. Je rovněž zřejmé a také to bylo dostatečně objektivizováno, že následně přijela na místo policie, po druhém telefonátu, asi za 2 minuty. Maximální časový údaj, o kterém hovoří okresní soud a který se dotýká toho, po jak dlouhou dobu byl již v prostorách schodiště poškozený pacifikován, tak v podstatě do uvedených zjištění okresního soudu dobře zapadá.
13. Stejně jako okresní soud považuje odvolací soud právě ve vztahu k poslední části skutkového děje za skutečně významné závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví odvětví soudního lékařství k mechanismu úmrtí poškozeného, které vyjádřil především ve svém výslechu v hlavním líčení dne 27. 4. 2018 aprobovaný soudní znalec MUDr. Jiří Hladík, když znalkyně MUDr. Pločková Tatičová se podílela na pitvě poškozeného a na zodpovězení souvisejících otázek. Naproti tomu prvý zmíněný znalec se podle zadání samostatně zaměřil na další související podrobnosti mechanismu dušení poškozeného, a tedy okresní soud právem mohl považovat jeho závěry za zcela relevantní, navíc zmíněná znalkyně je ani ve své osobní výpovědi nikterak nevyvrací či nezpochybňuje.
14. Bylo tedy možno vycházet z toho, že ačkoli obžalovanému nelze upírat právo na obranu před agresivitou poškozeného a lze připustit to, že tu je nutno vnímat i v kontextu jeho předchozího chování a jednání, či výhrůžek, za zcela stěžejní je nutno považovat, že obžalovaný na tělo poškozeného nalehl, a to v pochybnostech v jeho prospěch, aniž by mu chtěl jakkoli úmyslně ublížit, avšak pokud na něj působil vahou svého těla, což bylo dostatečně objektivizováno a jediným v úvahu připadajícím mechanismem vzniku předmětného následku souvisejícího s dušením poškozeného, je tak vyčnívající částí krku o hranu schodu, pak je nutno obžalovanému klást k tíži, že nikterak nereagoval na to, co se s tělem poškozeného pod ním, což mohl dobře vnímat, objektivně muselo dít, a to nejméně v okamžicích, které následně vedly k jeho úmrtí. To znalec uvedl naprosto jednoznačně a nutno říci, že i v kontextu s tím, jak bylo možno zaznamenat objektivně skutkový děj během krátkého časového úseku na základě videozáznamu pořízeného svědkem V [REDAKCE] Č [REDAKCE] a i s tím, jak se chovala na místě svědkyně K [REDAKCE] H [REDAKCE]. Té sice nebylo možno uvěřit v její výpovědi v popisu úvodní části skutkového děje, avšak ta, ačkoli byla nejméně výrazně podnapilá, velice dobře, evidentně spíše instinktivně, vnímala, že právě v této fázi děje, krátce před příjezdem policistů (odvolací soud nezjistil, že by okresní soud nesprávně postupoval z hlediska svých skutkových zjištění po časové ose), že s poškozeným je něco zásadně v nepořádku. To pak ostatně koresponduje i s její výpovědí k této části skutkového děje. Ona nejen zaznamenala, že je něco špatně a že je poškozený nejméně výrazně ohrožen na životě, ale i to, že se pokálel. V tomto ohledu je zcela nerozhodné, jaký výraz použila na počátku své nahrávkou zaznamenané komunikace. Znalec, který měl možnost se kromě jiného seznámit i s předmětnou sekvencí kamerového záznamu, hovoří jednoznačně o tom, že je nutno považovat za významné to, že tělo poškozeného se již nehýbalo a také tělo pachatele ležícího na oběti, bylo vlastně nehybné. Jedinou otázkou je, zda byl ještě v tu dobu poškozený ve stavu bezvědomí či zda již byl v době umírání. Pro bezvědomí svědčí i to, že došlo k pokálení. Znalec také vyjádřil jednoznačně závěr, který je nutno vnímat i v obecných konsekvencích, a totiž, že v takovém případě mohl obžalovaný dobře poznat, že jednak přestala jakákoli obrana a jednak, že tělo „laicky řečeno, povolí, ochabne. V případě asi nejzávažnější míry rdoušení, spočívající v oběšení, se může jednat o 3 minuty, u někoho o minut 5, výjimečně až o 8 – 10 minut.“ K dalším dotazům pak znalec jednoznačně uvedl,

že „pokud tomu člověku ochabuje svalstvo, upadá do bezvědomí a tím pádem se přestane bránit. To je poznatelné.“

15. Tedy za této situace odvolací soud musel ve shodě s okresním soudem (nutno říci, že opět ve prospěch obžalovaného), dospět k závěru, že pochybení obžalovaného, v jehož důsledku došlo k úmrtí poškozeného, je třeba spatřovat v tom, že naléhal na tělo poškozeného po skutečně dlouhou dobu, aniž by věnoval pozornost tomu, že toto tělo ochabuje, vykazuje známky pokálení (nejen videozáznam, ale i již zmíněná nejméně část výpovědi svědkyně H. [redacted]), ale především již nebyl žádný skutečný důvod takovým způsobem na tělo poškozeného za dané situace působit, tj. i v době, kdy již obžalovanému nehrozila reálně možnost útoku ze strany poškozeného. Ačkoli je totiž nutno přisvědčit tomu, že nutná obrana musí být intenzivnější než reálně hrozící útok, aby tento útok mohl být odvrácen, v tomto případě objektivně se již jednalo o ležící, dusící se či již udušenou osobu, jejíž svaly zjevně musely ochabnout a jejíž nehybnost právě K. [redacted] H. [redacted] i na uvedeném záznamu dobře ve shodě se svou výpovědí avizuje. Tedy, byť její rozumové možnosti a schopnosti byly ovlivněny výrazně vlivem alkoholu, (jak to již bylo uvedeno) instinktivně vnímala tuto část skutkového děje ve shodě se znaleckými závěry, které vyznívají zcela jednoznačně. Okresní soud proto podle názoru odvolacího soudu nepochybil, pokud dospěl k závěru, že v tomto případě již obžalovaný nevěnoval pozornost tomu, zda je takto setrvalý zákrok vůči tělu poškozeného ještě na místě, navíc v situaci, kdy nejméně v poslední části skutkového děje se již ani oběť bránit nemohla, resp. evidentně se i v příslušném záznamu, o kterém již bylo hovořeno, nehýbe. Ačkoli by tedy primárně pacifikování poškozeného na zemi nebylo možno považovat za nepřiměřenou obranu vůči napadání obžalovaného z jeho strany, pokud by bylo reálně, že v něm bude i nadále pokračovat, zásadní problém je třeba vidět v tom, že obžalovaný nejen poškozeného zalehl, ale na jeho tělo působil silou po delší dobu a nikterak posléze nereagoval na to, že se jedná o oběť již nehybnou či oběť vykazující známky nejméně ochabnutí svalstva atd., přičemž celková doba působení na tělo poškozeného, který se nejméně na počátku logicky ještě mohl bránit, rozhodně není, a to bylo dostatečně objektivizováno, nikterak zanedbatelná. Jednak se nemohlo jednat v té poslední fázi, která pak byla fakticky zakončena smrtí poškozeného, o přímo hrozící útok, jednak pokud by bylo možno připustit možnost, že mohl být dán zájem na delší pacifikaci těla poškozeného, pak v reakci na to, co se s tímto tělem dělo, již v této poslední fázi by se muselo jednat o nutnou obranu zjevně nepřiměřenou. Okresní soud pak v této souvislosti poměrně právem hovoří i o hmotnostní převaze obžalovaného, když ani to mu logicky za dané konkrétní situace nelze vytýkat.
16. Nad tento rámec pak okresní soud argumentuje i rozhodnutími Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 7 Ntd 4/2018 a především 7 Ntd 10/2018, když je třeba připomenout, že tento soud rozhodoval o věcné příslušnosti soudu nejen v rámci „předběžného projednání obžaloby“, ale také především poté, co okresní soud provedl kompletně celé dokazování a co provedené důkazy hodnotil. Vrchní soud vyjádřil jednoznačný názor, že v uvedeném jednání nebude možno spatřovat zločin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 4 tr. zákoníku „avšak nesporně s ohledem na zcela obvyklý mechanismus dušení maximálně z nedbalosti.“ Tedy nejen, že nebylo možno vyhovět námitkám v podaném odvolání obžalovaného, ale v tomto ohledu by odvolací soud, pokud by nedošlo k jakkoli podstatné změně důkazního stavu věci, ani nemohl vyhovět původnímu požadavku státního zástupce v písemném odvolání (viz rovněž ustanovení § 222 odst. 1 tr. řádu). Důkazní situace však především podle přesvědčení odvolacího soudu, neumožňovala jiné závěry, když jakýkoli její zvrát v neprospěch obžalovaného v intencích původně písemně zpracovaného odvolání státního zástupce si nebylo možno představit.
17. Naproti tomu, pokud jde o požadavek na provedení důkazů novým znaleckým posudkem, tentokrát z oboru sebeobrany, ani odvolací soud ho nepovažoval s ohledem na zjištěné okolnosti případu i v souvislosti s délkou držení poškozeného na schodišti, za oprávněný.

18. Odvolacímu soudu tedy nezbylo než souhlasit s právním posouzením prokázaného jednání obžalovaného jako přečinu ublížení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku. Pokud státní zástupce hovořil ve veřejném zasedání o tom, že by k tíži obžalovaného měla být kladena spíše vědomá nedbalost, nikoli nedbalost nevědomá ve smyslu § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, pak je sice možno souhlasit s tím, že by případně bylo možno hovořit o tom, že se jedná o případ hraniční, avšak v pochybnostech ve prospěch obžalovaného je nutno vyřešit i tu otázku, že si s největší pravděpodobností nemusel být přímo vědom hrozícího nebezpečí souvisejícího s možným dušením pod ním ležící osoby, avšak na druhé straně je možno bezpečně vycházet z toho, že pokud by věnoval pozornost stavu těla poškozeného, které se po dlouhou dobu nalézalo pod jeho poměrně hmotnostně výrazným těle, pak se jedná o okolnosti, které mohl dobře vnímat a s ohledem na své v úvahu připadající osobní poměry, pokud by dbal patřičné opatrnosti, která je v obecné rovině předpokládána citovaným ustanovením občanského zákoníku, k uvedenému následku by spíše nedošlo. Tedy i otázku nedbalostního zavinění řešil okresní soud vysloveně v pochybnostech ve prospěch obžalovaného, odvolací soud mu musel dát za pravdu, a proto nemohl v odvolacím řízení uplatněné námitce státního zástupce přisvědčit.
19. Již jen ze shora uvedeného pak vyplývá, že okresní soud pochybil ve svém důsledku toliko formálně v tom, že uznal obžalovaného vinným sice „přečinem usmrcení z nedbalosti,“ avšak na místo § 143 odst. 1 tr. zákoníku nesprávně do výroku zakomponoval ustanovení § 146 odst. 1 tr. zákoníku. Pokud jeho závěrům z hlediska jím míněné právní kvalifikace odpovídá nejen znění skutkové věty výroku o vině, ale i rovněž tzv. věta právní, nejednalo se o situaci, kdy by takové pochybení vůbec mohlo zakládat jakoukoli nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku jako celku, a proto odvolací soud pouze přistoupil k tomu, že zrušil z těchto důvodů celý rozsudek, vázán skutkovými zjištěními okresního soudu nemodifikoval nikterak skutkovou větu výroku o vině, avšak použil pouze tu právní kvalifikaci, kterou měl okresní soud evidentně na mysli, a to přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku.
20. Nově pak muselo být rozhodováno i o trestu, když okresní soud pravděpodobně podprahově, byť formálně na to přistoupit nemohl, vnímal jednání obžalovaného jako skutečně závažné. Je však třeba upozornit na to, že v ustanovení § 143 odst. 1 tr. zákoníku, a to ve shodě s podaným odvoláním obžalovaného, je smrt zákonným znakem předmětného přečinu. Tedy obžalovanému nebylo možno tento fatální následek přičítat k tíži dvakrát. Současně nebylo možno pominout ustanovení § 55 odst. 2 tr. zákoníku, které výslovně stanoví, že za trestné činy, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody nepřevyšuje 5 let, lze uložit nepodmíněný trest odnětí svobody jen za podmínky, že by vzhledem k osobě pachatele uložení jiného trestu zjevně nevedlo k tomu, aby pachatel vedl řádný život. V tomto případě však k osobě obžalovaného nic negativního zjištěno nebylo, bylo na něj třeba hledět jako na osobu dosud bezúhonnou, tudíž nebyly dány objektivně podmínky pro posílení represivní složky trestu (pochopitelně situace by byla jiná, pokud by v pochybnostech nebylo nutno hodnotit důkazní stav tak, jak to učinil okresní soud). Avšak vzhledem k tomu, že přece jen šlo o jednání výrazně aktivnější, než které by bylo možno jednoznačně zařadit do zcela běžných mechanismů vzniku tohoto závažného nedbalostního následku, kdy obžalovaný skutečně ležel na těle poškozeného dlouhou dobu, dospěl odvolací soud k závěru, že je již nutno uložit trest v horní polovině zákonné trestní sazby, a to v trvání 2 let a jeho výkon podmíněně odložit na delší zkušební dobu v trvání 4 let. Současně pak byl uložený trest doplněn o přiměřenou povinnost směřující k náhradě způsobené škody, a to jak v otázce nemajetkové újmy, tak i v otázce majetkové škody, neboť je zapotřebí posílit zájem na satisfakci poškozených a také přičinění se k náhradě škody podle svých sil pomůže naplnit účel tohoto trestního řízení.
21. V důsledku podaných odvolání pak byl přezkoumáván i výrok o náhradě škody. Jediné pochybení, které odvolací soud zjistil, se dotýkalo rozhodnutí o nároku poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR. Odvolací soud v tomto ohledu zopakoval dokazování, a to konkrétně listinami na č.l. 356 a násl. spisu, aby zjistil, že ve spisovém materiálu se nalézají „připojení“

tohoto subjektu k trestnímu řízení, a to ze dne 21. 7. 2017, z něhož však jednoznačně vyplývá, že náhrada škody je požadována ve vztahu k osobě původně spoluobviněného M■■■■ S■■■■. Tedy VZP ČR neuplatnila svůj nárok na náhradu škody řádně, když pokud by neměla povědomí o tom, že vůči této osobě bylo trestní stíhání posléze pravomocně zastaveno, pak měla uplatňovat i původně svůj nárok na náhradu škody vůči osobám obou spoluobviněných. K tomu objektivně v případě tohoto z uvedeného hlediska již poměrně aprobovaného subjektu nedošlo, a tedy o tomto výroku v podstatě neměl okresní soud rozhodovat. V odvolacím řízení však na to bylo možno reagovat již pouze tím, že VZP ČR byla odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních podle § 229 odst. 1 tr. řádu v situaci, kdy nebylo rozhodnuto v předchozí fázi řízení o tom, že s takto formulovaným nárokem se VZP ČR k trestnímu řízení nepřipouští.

22. Jinak tomu však bylo v případě poškozených, osob blízkých zemřelého, jeho matky, otce a bratra. Především nevznikly vůbec žádné pochybnosti o tom, že jako vypravitel pohřbu měla matka obžalovaného nárok na náhradu majetkové škody v částce 30 195 Kč, tato výše nákladů byla řádně prokázána a dostatečně objektivizována.
23. Pokud jde o složky nemajetkové újmy, které měly být ve výroku okresního soudu správně označeny, neboť ustanovení o náhradě škody hovoří o nemajetkové újmě a majetkové škodě, pak nelze především souhlasit s tím, že by se okresní soud s předmětnou věcí náležitě nevyřadil. Důvody, které při rozhodování o tomto nároku uvedl, mají jednak oporu v provedeném dokazování, jednak jsou souladné se stávající judikaturou k této skutečně stále problematické otázce. Okresní soud zcela právem argumentuje rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, když právem poukazuje i na to, že z hlediska osobních vazeb poškozeného na jeho rodiče, jakož i na bratra, neměl k dispozici žádná významnější relevantní skutková zjištění, vyjma toho, že poškozený žil se svou matkou. Další okolnosti či zjišťování by již evidentně přesahovaly rámec tohoto trestního řízení, a proto okresní soud v intencích předmětné judikatury stanovil opět v pochybnostech ve prospěch obžalovaného uvedené částky, které je možno považovat za zcela relevantní a odpovídající tomu, co vyplývalo z již jen samotné podstaty rodičovských či sourozeneckých vztahů. Nutno také říci, že Nejvyšší soud reagoval ve své judikatuře i na to, do jaké míry je v trestním řízení nezbytné v tomto ohledu provádět dokazování, a to poměrně jednoznačným vyjádřením, že je úkolem poškozených, resp. jejich zmocněnců, aby uvedené okolnosti, které jsou z daného hlediska významné, dokládali. V tomto ohledu však ani v odvolacím řízení nebylo odvolacímu soudu nabídnuto nic, co by mohlo výrok v adhezním řízení v tomto ohledu jakkoli zvrátit. Odvolací soud proto pouze formálně upřesnil, že vyjma částky přesahující 30 000 Kč za náklady pohřbu se jedná o nemajetkovou újmu, přičemž výši této náhrady neměl důvod nad rámec rozhodnutí okresního soudu jakkoli modifikovat.
24. Na druhé straně nemohl přisvědčit obžalovanému v tom, že by vůbec mohli v případě takto fatálního následku existovat pochybnosti o základu takto přiznaných částek. S tím se nebylo možno v žádném případě ztotožnit.
25. Stejně jako okresní soud musel odvolací soud odkázat jmenované odvolatele, poškozené MUDr. M■■■■ R■■■■, MUDr. F■■■■ R■■■■ a O■■■■ R■■■■, podle § 229 odst. 2 tr. řádu se zbytkem jejich nároku na náhradu škody, fakticky nemajetkové újmy, na řízení ve věcech občanskoprávních.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není žádný další opravný prostředek přípustný.

Proti tomuto rozsudku je možno podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti němuž dovolání směřuje, podáním u soudu, který ve věci rozhodoval v I. stupni. Dovolání lze podat pouze z důvodů uvedených v § 265b trestního řádu. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch

Shodu s prvopisem potvrzuje Drahomíra Špičková

či v neprospěch obžalovaného, obžalovaný pak pro nesprávnost tohoto výroku rozhodnutí, který se ho bezprostředně dotýká. Obžalovaný může podat dovolání pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání za dovolání nepovažuje, byť bylo takto označeno.

Praha 28. listopadu 2018

JUDr. Eva Milcová v. r.
předsedkyně senátu